

ახალი რუსული იმპერიალიზმი და კავკასია

კრებულის შემდგენელი და სამეცნიერო რედაქტორი
თენგიზ ირემაძე

NEW RUSSIAN IMPERIALISM AND CAUCASUS

Edited by Tengiz Iremadze

თბილისი 2015 Tbilisi

ახალი საქართველოს უნივერსიტეტი
კავკასიური ფილოსოფიისა და თეოლოგიის
სამეცნიერო-კვლევითი არქივი

New Georgian University
Archive of Caucasian Philosophy and Theology

კრებულის შემდგენელი და სამეცნიერო რედაქტორი:
პროფესორი, დოქტორი თენგიზ ირემაძე

Edited by Prof. Dr. Tengiz Iremadze

რეცენზენტები:

პროფესორი, დოქტორი ჰელმუტ შნაიდერი
ასოც. პროფესორი, დოქტორი ნინო ფიფია

Reviewers:

Prof. Dr. **Helmut Schneider**
Assoc. Prof. Dr. **Nino Pipia**

პირველი გამოცემა, 2015

First Edition, 2015

© კავკასიური ფილოსოფიისა და თეოლოგიის
სამეცნიერო-კვლევითი არქივი, 2015

© Archive of Caucasian Philosophy and Theology, 2015

დაიბეჭდა შპს „ფავორიტი სტილში“, 2015

თბილისი, ჩუბინაშვილის 50

ISBN 978-9941-0-8031-9

სარჩევი

წინათქმა	5
ლალი ზაქარაძე	
რუსული სული ნაციონალიზმსა და იმპერიალიზმს შორის	7
გიორგი თავაძე	
ახალი რუსული იმპერიალიზმი და საქართველო: რუსეთის ძალადობრივი სივრცობრივი პოლიტიკა	69
მიხეილ გოგატიშვილი	
მტრისა და მოყვრის ცნებათა ურთიერთმიმართება და პოსტსაბჭოთა საქართველოს პოლიტიკური რეალობა (კარლ შმიტი – ლეო შტრაუსი)	97
დანართი	
ანდრე გლუკსმანი	
ჩეჩნეთის დე გოლი (თარგმნა თენგიზ ირემაძემ)	119
რეზიუმეები ინგლისურ ენაზე	126
სახელთა საძიებელი	130
კრებულის ავტორები	134

Contents

Editor's Foreword	5
<i>Lali Zakaradze</i>	
Russian Geist between Nationalism and Imperialism	7
<i>Giorgi Tavadze</i>	
New Russian Imperialism and Georgia: Russia's Violent Spatial Politics	69
<i>Mikheil Gogatishvili</i>	
Friend-Enemy Disposition in the Political Reality of Post-Soviet Georgia (Carl Schmitt – Leo Strauss)	97
Appendix	
<i>André Glucksmann</i>	
Chechnya's de Gaulle (translated by Tengiz Iremadze)	119
Abstracts	126
Index	130
Notes on Contributors	135

წინათქმა

2015 წლის 20 მარტს ახალი საქართველოს უნივერსიტეტში, ამავე უნივერსიტეტის კავკასიური ფილოსოფიისა და თეოლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი არქივის ორგანიზებით, ჩატარდა სამეცნიერო კონფერენცია თემაზე – „ახალი რუსული იმპერიალიზმი და საქართველოს პოლიტიკური რეალობა“. კონფერენციაზე წარდგენილმა მოხსენებებმა დამსწრე საზოგადოების დიდი ინტერესი გამოიწვია. თითოეული მოხსენების შემდეგ გაიმართა ხანგრძლივი და საინტერესო დისკუსია, რომლის დროსაც მრავალი საყურადღებო მოსაზრება და დასკვნა იქნა წარმოდგენილი.

ვითვალისწინებთ რა დამსწრე საზოგადოების სურვილს, განხილული თემატიკის აქტუალობასა და მნიშვნელობას, ამ კონფერენციის მასალებს წინამდებარე კრებულის სახით ვაქვეყნებთ. კონფერენციაზე წაკითხული მოხსენებების ტექსტთა გარდა, ეს კრებული მოიცავს ცნობილი ფრანგი მოაზროვნის, ფილოსოფოსისა და მწერლის, ანდრე გლუკსმანის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ესსეს („ჩეჩნეთის დე გოლი“) ქართულ თარგმანს. ამ ესსეში ანდრე გლუკსმანი მოკლედ, მაგრამ მეტად საინტერესოდ განიხილავს კავკასიის რეგიონში რუსეთის მიერ განხორციელებული იმპერიალისტური პოლიტიკის ღია თუ ფარულ პლასტებს და უაღრესად საყურადღებო დასკვნებს აკეთებს.

ვფიქრობთ, რომ ეს კრებული ქართველი მკითხველის სათანადო ყურადღებას მიიქცევს, რადგან ჩვენი ქვეყანა და საზოგადოება დღესაც მწვავედ განიცდის რუსული იმპერიალისტური პოლიტიკის დამანგრეველ შედეგებს.

თენგიზ ირემაძე

*ახალი საქართველოს უნივერსიტეტი
კავკასიური ფილოსოფიისა და თეოლოგიის
სამეცნიერო-კვლევითი არქივის დირექტორი*

13 აგვისტო, 2015 წელი
ქ. ფოთი – ქ. თბილისი

Lali Zakaradze

RUSSIAN *GEIST* BETWEEN IMPERIALISM AND NATIONALISM

The present article analyses the process of formation and development of Russian *Geist* and “Russian idea”: its classic (“the third Rome” and “new Jerusalem”, “Slavic idea”, “the idea of Russian Empire”) and contemporary forms (“philosophy of future”, “the neurosis of being unique”). This is done by analysis of programmatic works by F. Dostoevsky and N. Berdyaev (“A Writer’s Diary”, “The Fate of Russia”, “The Fate of Man in the Modern World”, “The Russian Idea”). In addition to this, the present article deals with the works of W. Benjamin, G. Robakidze, A. Pushkin, V. Solovyev, and A. Dugin.

Theoretical discourse of Russian nationalism and imperialism is analysed vis-a-vis Georgian political reality. Particular attention is paid to the inner dynamics of Russian imperialistic policy and its *modus operandi*. The author argues that contemporary Russian imperialism comes up against the basic principles of peaceful coexistence of the states.

The formation of Russian *Geist* was strongly influenced by Dostoevsky. He argued that from the past historic consciousness of “barbaric and noble” Russian spirit arose the idea of the Russian people being superhuman, “liberator and the connector of Slavic states”. His messi-

anic political ideas were then expanded and developed by other Russian intellectuals.

The ideas of *radical nationalism* by Dostoevsky (historic mission of Russia, potential of Russian Empire, its relationship with European culture and politics, role of Russia in the Slavic world in relation with Europe and the Eastern world, the missionary content of Russian Orthodoxy, “the Slavic idea” – the new force of European mankind) found further development in the philosophy of N. Berdyaev in the form of *radical imperialism*. Thus, the thought of Dostoevsky and Berdyaev contain the core ideas which underlie contemporary Russian domestic and foreign policy.

The foremost ideologist of modern Russian idea is Russian ultranationalist A. Dugin. By the extremely one-sided reading of C. Schmitt and M. Heidegger Dugin speaks about the “eternal logics of Eurasian continent”, the necessity of existence of *big spaces* and super power. He also predicts the end of the European philosophy and rise of *Russian* philosophy.

Nowadays “The Russian idea” is the wall which hinders the process of Russia’s cultural integration with Europe. Therefore, this wall (like other walls) should be demolished and Russian consciousness should go beyond the borders of narrow nationalism and imperialism. Otherwise, the devotees of “Russian idea” are doomed to face the huge frustration in an attempt to consider as real what in reality is unreal and illusory.

Giorgi Tavadze

**NEW RUSSIAN IMPERIALISM AND GEORGIA:
RUSSIA'S VIOLENT SPATIAL POLITICS**

Places are necessary prerequisites for human life. Humans always identify themselves with certain places which, in turn have strong influence on humans' individual and collective identities even when this influence is not explicitly acknowledged. The author of the article argues that Russia's new imperialism rests on systematic violent spatial practices, which disrupt places and destabilize spaces in the neighbouring countries. These violent spatial practices constitute what can be called a "colonization of everyday space" which disrupts the pulse of place and fundamental feeling of security which humans associate with their everyday places, thereby producing anxiety, fear, and suffering.

Mikheil Gogatishvili

**FRIEND-ENEMY DISPOSITION IN THE
POLITICAL REALITY OF POST-SOVIET GEORGIA
(Carl Schmitt – Leo Strauss)**

In the present article the author analyses the notions of friend and enemy in the context of political philosophy of Carl Schmitt and Leo Strauss and argues that this fundamental dichotomy is essential to grasp adequately the role of Georgia in the contemporary political landscape. There is not a clear consensus about the nature of political

sovereignty in the Georgian political and intellectual elite. This lack of clarity essentially hampers proper functioning of the mechanism of political decision-making. Specifically, ambivalent attitude towards pro-Western course of the country and relationship with Russia affects political decisions in the foreign policy of Georgia and gives rise to the dysfunction of sovereignty. According to the author, in order to overcome these difficulties and ambivalences it is necessary to pay due attention to the somewhat neglected notion of *state of exception*.

კრეაზულის ავტორები

ანდრე გლუკსმანი – ცნობილი ფრანგი ფილოსოფოსი და პოლიტიკური მოაზროვნე. საქართველოსა და ჩეჩნეთის დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლის დიდი ქომაგი და რუსული იმპერიალისტური პოლიტიკის საქვეყნოდ ცნობილი კრიტიკოსი.

მიხეილ გოგატიშვილი – გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტის პროფესორი ფილოსოფიისა და სოციალურ მეცნიერებათა მიმართულებით. ახალი საქართველოს უნივერსიტეტის კავკასიური ფილოსოფიისა და თეოლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი არქივის მეცნიერ-თანამშრომელი.

ლალი ზაქარაძე – შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი ფილოსოფიის მიმართულებით. ახალი საქართველოს უნივერსიტეტის კავკასიური ფილოსოფიისა და თეოლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი არქივის კავკასიური ფილოსოფიის განყოფილების გამგე.

გიორგი თავაძე – ფილოსოფიის დოქტორი, ახალი საქართველოს უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი ფილოსოფიისა და სოციალურ მეცნიერებათა მიმართულებით. ამავე უნივერსიტეტის კავკასიური ფილოსოფიისა და თეოლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი არქივის დირექტორის მოადგილე.

თენგიზ ირემაძე – კავკასიური ფილოსოფიისა და თეოლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი არქივის დირექტორი (ახალი საქართველოს უნივერსიტეტი). გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტის პროფესორი ფილოსოფიისა და სოციალურ მეცნიერებათა მიმართულებით. ამავე უნივერსიტეტის ფილოსოფიისა და სოციალურ მეცნიერებათა კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორი.

NOTES ON CONTRIBUTORS

André Glucksmann – Prominent French philosopher and political activist. In his many papers and essays, Glucksmann has championed the Chechens and Georgians in the Caucasus against the Russian imperialism.

Mikheil Gogatishvili – Professor in Philosophy and Social Sciences at Grigol Robakidze University (Tbilisi, Georgia). Researcher at the Archive of Caucasian Philosophy and Theology at New Georgian University (Poti, Georgia).

Tengiz Iremadze – The Director of the Archive of Caucasian Philosophy and Theology at New Georgian University (Poti, Georgia). Professor in Philosophy and Social Sciences at Grigol Robakidze University (Tbilisi, Georgia). The Director of the Institute of Philosophy and Social Sciences (Grigol Robakidze University).

Giorgi Tavadze – Associate Professor in Philosophy and Social Sciences at New Georgian University (Poti, Georgia). The Deputy Director of the Archive of Caucasian Philosophy and Theology (New Georgian University).

Lali Zakaradze – Professor in Philosophy at Shota Rustaveli State University (Batumi, Georgia). The Head of the Department of Caucasian Philosophy at the Archive of Caucasian Philosophy and Theology at New Georgian University (Poti, Georgia).